

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
 на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
 на чверть року . . . 2 50 ар. (5 кор.)
 на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунжини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

„Руска Громада“ в обороні молодіжи.

Вчера зібрав ся виділ «Рускої Громади» і між иньшим прийняв до відомости, що голова Товариства п. Тит Ревакович в порозуміню з секретерем о. Гузарем вислали телеграму до палати послів на руки пос. Барвіньского з заявою, що «Руска Громада» солідаризує ся зі змаганем цілої рускої суспільности а особливо рускої молодіжи що-до жаданя за отворенем руского університету.

Заразом ухвалив виділ «Рускої Громади» звернути ся до пос. Барвіньского з прошенем, щоби став в обороні нашої молодіжи очерненої і споневіраної польскою шовіністичною прасою та надто строго осудженої міністром просвіти др. Гартлем.

Хотяй наша академічна молодіж поступила собі, як звичайно молодіж, надто горячо, але її вина ограничує ся виключно та тім, що відбула нелегальне віче на університеті. Незначне потурбованє педелів було лише відпором фізичної сили, якої прецінь університетска прислуга супротив університетської молодіжи не повинна уживати ніколи і під жадним услівем.

Але до сего поступку довело нашу шляхотну та інтелігентну молодіж чимало таких фактів, які згодні єї вини богато зменшити, або і зовсім оправдати. Само пересунене ректоратом віча на вечірні години та приділенє для него одної з найменших саль було не лише диктованє педагогічними зглядами (був се день імянин бл. п. цїсаревой Елисавети і богато професорів не держало викладів), але головнн тому, щоби не допустити до участі в вічу руских богословів, які є звязані семинарскою клявзурою і в вечер не могли би прибути.

Чиж маємо тут пояснити, що ті богослови, яких перших діткнув грубо шовінізм їхнього декана кс. Фіялка і які зуміли в такий достойний та солідарний спосіб постояти бодай за сю крихітку пошани прав нашої мови на львівськїм університеті — що ті богослови стали тим дорожшими товаришами свїтської університетської молодіжи, та що ся молодіж радше наразила ся на переступленє дисципліни, але не хотїла, не могла допустити, щоби наших богословів не було там, де мала збути ся громадна манїфестация всеї університетської молодіжи за рускою найвисшою науковою інституцією!

Але коли вже они зїбрали ся в сали, було нетактом зі сторони професорів уживати насильної інтервенції, втискати ся між розгорячовану молодіж та дозволяти педелям в брутальний спосіб хватати за плечі стиснених як оселедці в бочці слухачів, та викидувати з сали, щоби тим способом зробити між ними місце. В такій хвилі треба було хіба мати не двацять кількालіт і якусь слимачу кров, щоби не вибухнути і радше належить дивувати ся і дякувати Богу, що не прийшло до якихсь

справдїшних ексцесів, які дійсно затяжили би були виною на нашій молодіжи.

Ще гіршим нетактом було виступленє проф. Твардовского. Він жеж мусїв знати, що вже своїм давнїйшим виступом протів рускої промови проф. Грушівского на засіданю збору професорів підорвав до нащадку свою симпатию між рускими студентами, а своїм щоденним поведенем зовсім не старав ся відзискати єї, а протівно відносив ся до рускої молодіжи неприхильно, ігноруючо і визиваючо. І сей пан професор перший з горячковим поспїхом біжить між сотки молодіжи розентузізованої дорогою їй справою і хоче перебити віче! Сотки молодих грудий він хоче перекричати своїм голосом, збиту в одно величезне тіло, солідарну масу академиків він хоче розігнати своїми стусанами! Деж тут такт, деж тут поміркованє? Се граничило просто з провокацією молодіжи.

Не нетактом, не політичною похибкою, але прямо брутальною напастию мусимо назвати виступленє польскої праси супротив нашої молодіжи. Се була оргія найдикших інстинктів, не перебираюча в средствах ложки, очернення та лайки, яка лише сором приносить польській прасі, а нашої молодіжи не може діткнути, ані зменшити ваги піднесеної нею справи. Бо Русинам справді належить ся таки університет!!

Та на жаль слїпому шовінізмови польскої праси віддали ся і ті польські сфери, які, маючи рішаючий вплив на керму краєвої управи, повинні будь-що-будь здобути ся на трохи більше обективности. Сї сфери мусїли поінформувати зовсім хибно, пересадно і неправдиво п. міністра просвіти д-ра Гартля про демонстрацию рускої молодіжи на університеті, коли п. міністер уважав відповідним вислати дуже строгу, молодіж кривдячу, а в наслідках необчислену телеграму.

Тому «Руска Громада» і звернула ся до пос. Барвіньского з прозьбою, взяти в оборону нашу молодіж перед строгими мірамі, які їй грозять зі сторони університетських властей. Всяке покаранє діткне на певно не правдивих виновників (тих, що пірвали ся до чинного відпору), але ініціаторів віча та бесідників, які належать до найспосібнїйших, найчеснїйших і найпатріотичнїйших молодців. Релеґация тих свїточів між молодіжию замкне їм, як кажуть, дорогу до дальшого образования в цілій Австрії, а солідарних товаришів ся строга і незаслужена кара кількох жертв певно що не усмирить, але протівно, готова спонукати до дальших демонстрацій.

По конференції клубових предїдателїв.

(X) В пятницю відбула ся тригодинна конференция клубових предїдателїв, скликана президентом посольскої палати в порозуміню з міністром-президентом. Явили ся окрім всенїмців всі заступники парламентарних клубів (з руских послів були Барвіньский і Романчук). Головні добутки сеї конференції можна зібрати в 4 точки, а іменно: 1. Річ міністра-президента,

в котрій рівно ясно як і рішучо заявив, що або рада державна буде сповняти свої обовязки супротив держави і населеня, або стягне на себе відвічальність, наколи треба буде відкликати ся до виборців або хватити ся ще острїйших мїр. 2. Заяви ріжних клубових предїдателїв, що не будуть спиняти ухваленя бюджету ані в комісії ані в повній палаті. 3. Заяви Молодочехів і чеської шляхти, котрі не хотять ані обструувати ані проволікати ухваленя бюджету, однак не годять ся на означенє певного речинця, до котрого бюджет має бути готовий, бо яко опозиційне сторонництво не хотять зречи ся права при бюджеті виточити всі свої жалоби. 4. Замїтно, що всі парламентарні сторонництва, навіть чеські аграрники і соціялісти та соціяльні демократи вислали своїх заступників на конференцию, не явили ся лише заступники всенїмців.

Міністер президент заявив в своїй промові, що правительство з свого боку все зробило, щоби раду державну довести до правильних обставин, а тепер коли перед дверми стоїть австро-угорска угода і торговельні договори, повинна рада державна сповнити свій обовязок, або доведе до того, що мусять бути переведені нові вибори, або навіть до такого стану державного, коли не було парламенту. Чи ся рішуча промова зробить який вплив на раду державну, годї сводівати ся, бо і з соціяльно-демократичного боку і з чеського на се дала ся чути відповідь, що в сих таборах вийдуть ще радикальнїйші добутки, а те саме сказали-б і всенїмці, наколи-б були присутні. Всяка дальша проба в тім напрямі доведе до ще більшого заострення, і для того ми з нашого боку не сподїваємо ся поліпшеня.

Що уміркованїйші сторонництва заявляли свою готовість до прискореня бюджету і заведеня ладу, о тім ніхто не сумнівав ся і до того не треба було конференції, а ті заяви не помогли ані троха до поправи парламентарних відносин.

Важнїйші були заяви Молодочехів і їх шляхти. Они не будуть спиняти роботи в комісії і там може бути до Рїздва бюджет зроблений, але при другім читаню они думають всі свої жалоби вивести і для того не забезпечують речинця ухваленя.

Може минути лютий і марець а не буде кінця виводам жалоб чеського народу.

Неприява всенїмців стає доказом, що они хотять мати все свобідну руку і робити, що їм до вподоби, нічим не хотять вязати ся, а тим також при всякій нагоді захитати і цілу лївицю, щоби ішла за їх волею.

Отже зїбравши разом добутки конференції, доходимо до вислїду, що ясно і рішуча як ніколи доси бесїда міністра президента не зробила вражєня великого на ті сторонництва, о які головнн розходить ся, наМ олодочехів і всенїмців. Заяви иньших сторонництв не мати-муть великого впливу на хід справ, бо від Чехів буде залежати, як довго они схотять говорити при другім читаню бюджету, а всенїмці нічого не заявляли, бо навіть не явили ся.

Таким способом справи стоять там, де они були перед конференцією. Одно лише можна відраднє сказати, що бюджет в комісії імовірно до Рїздва буде зроблений, бо комісія ухвалила день в день відбувати 12-годинні засіданя в обїдною перервою, отже з найбільшим вислїдком працювати. Серед невідрадних відносин наших і

се вже можна уважати успіхом. Парламентарне положення отже не погіршило ся, але остало поважним, парламентарне пересилене проволікло ся — до лютого, як кажуть. Дальший хід справ буде зависимий від *осеніймижів і Молодочесів*. Поки чехо-німецький спір не доведе до помирена, до ти Австрія буде недугувати, і не буде ніколи спокійної і успішної роботи. Признають се самі Німці і відчувають потребу розмовити ся раз добре з Чехами, але вважають ще теперішню хвилю непригідною і відручують справу аж до ухвалення бюджету. Тимчасом Чехи заявляють, що вони ніколи не відклонювали ся від ніяких переговорів і тепер готові до того, але не можуть зрозуміти, для чого ті переговори мали би відбутися аж по бюджеті та домагають ся, щоб зараз тепер засісти до угодного стола і почати переговори з Німцями. Около сего обертують ся всі справи в Австрії і раз треба би се полагодити не лише в інтересі Чехів і Німців, не лише в інтересі Австрії, але і всіх інших народів, котрих інтереси через сей спір безко нечну повносять шкоду.

Борба за руский університет.

Коли перед двома роками руска українська молодь вперше піднесла рішуче жадає за отворенням руского університету у Львові, польська преса виказувала тоді безосновність сего жадає тим способом, що ось то на львівськ університеті руска мова заживає фактичної рівноправності, і коли лише хіть, Русини можуть працювати науково на рідній мові. Тоді можна було вичитати в польській прасі такі ширі заповнення про прихильність збору університетських професорів до рускої мови і науки, про пошану, якої она завживає серед мурів університету, що справді здавало ся, що при добрій волі, вирозумілості та уступчивості ще довгий час буде можливо рускій молодіжці притулити ся коло себто на-пів утраквістичної *almae matris*.

Але події зміняли ся скоро. Проявляюча ся всюди в польській суспільности екстермінаційна політика заточила свій круг аж по університет. Не лише не узгляднено там зростаючих потреб чим раз численнішої, рускої молодіжці, але навіть не полишено її в давнім стані посідання, хоть і як оно було скупе. Магіфіценція ректор, отворяючи рік промовою до слухачів, не уважав відповідним відозвати ся бодай кількома рускими словами до рускої молодіжці, яка становить майже третину загального числа слухачів. Що більше: ректори стали промовляти не до «університетської» молодіжці, але до «*młodzieży polskiej*», про обовязки, які тяжать на ній, як на Поляках супротив «*ziemi ojczyste*» і т. д. Се є обидливим поминенем, ігнорованем рускої молодіжці, та незгідним з фактичним станом річи, бо наша молодіж творить налто поважний процент на львівськ університеті, щоби над нею на її рідній землі в сей спосіб переходити до дневного порядку.

Надто збуло ся кілька фактів, які вже цілковито утвердили руску суспільність, що у найвишій, краввій інституції науковій піде не до чим раз лішого, але до чим раз гіршого з рускою мовою. Проф. Твардовський перериває слово своєму товаришеви на зборі професорів, кажучи, що він не має права промовляти по руски на польськ університеті. Той сам Твардовський, як декан і містодекан філософічного відділу, не хоче підписувати руских індексів, а як професор не дає фреквентачії на русках індексах. Тою самою дорогою пішов і ке. Фіялек мимо того, що на богословськ відділі число Русинів є сїм разів більше, чим Поляків! Також і ректорат не хоче видавати руских резолюцій на подана академіків Русинів, навіть мимо виразного приреченя ректора д-ра Рідигера. Вкінці не можна поминути, що один з визначніших професорів львівського університету, др. Цьвіклінський в державній раді станув в ряді польських гакатистів і з засліпленем, не лицюючи мужеві науки, повторював гідкі брехні *Dziennik-a polsk-ogo* про руске „гайдамацтво“.

Се все вказує, що для Русинів вже не стало місця на львівськ університеті. Та і самі Поляки кажуть се виразно, що два університети, які они мають в Галичині, они вважають як

рекомендувану за те, що ані в Познаньщині ані в Королівстві не можуть мати своєї рідної *Alma mater* і не дадуть собі видерти Русинам хотьбі частини своїх прав на львівськ університеті. Нехай се і справедливе таке їх становище, але тоді польська суспільність повинна як-раз допомогти Русинам, щоби они в заміну за історичні упривнення, які мають на львівськ університеті щодо своєї мови, одержали свій окремий університет.

Але польська преса заняла відразу скрайно неприхильне становище супроти справи руского університету, як і супроти демонстрації руских студентів «Добуйте собі свій — скрикнула — а наш університет лишть в спокою!» Ба, се не штука абути нас такою голословною відиравою. Заки ми не одержимо свого власного університету, ми не попустимо бодай тої дрібки прав, які маємо на університеті Франца І. Але дайте нам, тає, бо у наших руках лежить можливість сего, дайте нам досягнути наш власний університет, тоді остане ваш чисто польським!

Зворот части польської опії.

З шовіністичної запоморки прочуное часть польської опії. Будемо говорити словами одного з її органів. Kurjer lwowski пише в сій справі ось як:

«Руска авантюра, котра від кількох днів ворухить наше місто, а стоязична праса розносить митю її відгомони по цілїм світі, довела станьчківські часописи до такої епілепсії, що вже потратили розуми і всяку розвагу.

«Патріотичний *Dziennik Polski*» аж захрип, кричучи безнастанно: «*Polizei! Polizei!*». Єму не досить вже навіть поліції і хотів би ввезти в негикальні мури університету цілі відділи війська. Уже стара «*Narodówka*» звиває до київ і накликає польську молодіж, щоб не подавала руки Русинам. «*Czas*» дістав конвульсійних корчів, а ріжні «*Przeglądy*» і «*Przedświty*» шалють, словом, розлад на цілій лінії.

«А однак троха застанови і зимної крови охоронило би відтворення цивілізаційних документів, котрі поступові і демократичні наші суспільности, котрі гнобленому народові не можуть ніяк принести чести.

«Певно нема ані одного Поляка ані одного розумнішого Русина, котрий похвалив би бурду, що її виправила руска молодіж на університеті, але навіть найострійший осуд того факту не зможе ще оправдати тих проявів ненависти супроти Українців, не зможе витолкувати впрост ворожого становища супроти їх культуральних домагань.

«Такий другий університет може лише принести користь вже хотьбі диятого, що він усуне той частинний бодай утраквізм, котрий нині існує на львівськ університеті. Ту не ходить о страту польського стану посідання, бо через утворення руского університету він не змінив би ся в нічїм, але ту ходить о теоретичне признає прав рускому народові до бити і розвитку.

«Ми вже зазначили, що одинокою раціональною дорогою до витворення університетського огнища рускої культури є дорога органічного розвитку.

«Наколи самі не зможуть витворити відповідних учительських сил, наколи самі на поставлять своєї науки так високо, щоби она могла ривалізувати з польською наукою, то і молодіж піде шукати світла знаня деінде, хотьбі до польських університетів. А тоді покаже ся, що не середно вічні средства адміністрації, не цілий апарат гноблення старшого зі сторони сильнішого становить про висність культури, але тая цивілізаційна сила, котру мають цивілізовані народи.

«Ми не резигнуємо з того, щоби польськїй вплив сягав далеко і широко, але хочемо йти внутрішньою силою нашого духа, нашої цивілізації і нашої культури.

«Отже не вороже або «рівнодушне» становище треба нам завяти в питанню руского університету, але радше допустити Русинів під цивілізаційним зглядом до ривалізації з всіми народами.

«А що руска молодіж прямує в дуже невластивий спосіб до здійсненя своїх постулатів, не повинна тая обставина затемнювати нашого суду.

«В правильнім бігу річий найде ся багато средств, щоб унеможливити того рода події, які

лучили ся ві вторник. Треба їх поставити на тій самій уровені, що і інші того рода події, котрі лучають ся безнастанно по австрійських університетах. Той послідний случай не є знова так безприкладний, як то говорить австрійський міністер Гартель.

«Він телеграфував до сенату університету, жадаючи строгих кар для учасників розрухів. З точки погляду централістичних інтересів, се зрозуміле. Але се противне польським інтересам.

«Чим острійше побирає ся учасників розрухів, тим більше роздрозненє мусить се обудити серед рускої молодіжці; диятого то переступленє конечної самооборони університету під час виміру кар, було би дуже уємним фактом. Прикре на нас зробило вражінє, що на академічнім вічу відізнав ся голос за як найострійшим покарачем учасників розрухів. Правда, се викликало справедливе обуренє серед молодіжці, але диятого тая молодіж не заявила тих почувань також в своїх резолюціях, котрі мають преці значінє енунциаций? Диятого в тих резолюціях не витягнули вічовики конкретних консеквенцій з факту, що ми є «синями народу, котрий руководить ся ідеєю свободи, а нині давають єго неволю?» Диятого вкінці на глум польськїй рації стану займають в так важній kwestії краю пасивне становище і полишають розв'язанє її ц. к. правительству?»

Польська амфібія*).

Зовсім відмінну і нужденну ролю в справі руского університету відіграло *Słowo polskie*. По власних зв'єрських нападах на руску молодіж та по нечуваних обидях, денунциациях та провокациях решти польськїй праси оно з перфідією, гідною своєї хамелеонської натури, старає ся доказати обективне становище польськїй праси! Ото повитинало з ріжних польських дзєвників поодинокі звороти, яких тенор звучить: «В засаді — майте собі руский університет!», опускаючи весь, що перед і по сїм писало ся, та на тій підставі виводить, що Русини — невдячні, та що Поляки тим сильніше мусять скріпляти свій елемент у східній часті краю.

В своїй аргументації *Słowo polskie* навіть не погорджує нельояльним аргументом *Dziennik-a polsk-ogo*, що ось то Поляки оплачують десятками тисячів сьпіваків-Русинів на своїх операх в Варшаві і Львові. Ну, на сій підставі і Німці, які платили п. Бандровського цілий ряд літ, заповнюють концерти Падеревського, платять образи «надворного» маляря Коссака — ті Німці є також хіба найприхильнішими покровителями польського населеня в Познаньщині! Що так не є, знає добре кождий, як і те, що всякі віртуози є космополітичним елементом, який служить тому, хто більше заплатить; а *Słowo polskie* повинно се знати найскорше, бо і оно належить до віртуозів, — балачкованя по лівні над інтересами загалу.

Заява університетської молодіжці.

З кругів молодіжці одержуємо отсе письмо: На доказ, що неправду голосить польська праса, мов то «руска академічна молодіж остігла в запалі» нехай послужить вчерашня нарада, в якій взяло уділ до 250 сьвітських академіків. Руска молодіж не може і не сьміє остігнути в запалі за наукову інституцію, яка для кожного народа є немов печативо, затверджуючою єго приналежність до ряду культурних народів. Ся справа надто важна і сьвята нам, щоби ми дали відстрашити ся криком та лайками польськїй гакати. Перебіг вчерашніх нарад був неменше одушевлений, як на вічу дня 19. с. м. Поведенє університетського сенату, польськїй молодіжці і польськїй праси в послідних днях найшли свій відзвук в роздєртх серцях всеї молодіжці, викличали знатне роз'єренє, тим більше завзяте, тим більший запал до розпочатого діла. Докази широй симпатії, яку молодіж найшла у сотках телеграм і письм зі всіх закутків Австрії, де лише звенить руске слово, піднесли єї на дусі, скріпили у борбі за свої

*В попереднім числі зложено тут через помилку: «Польська амбіція», що тепер отсим справляємо. — Ред.

Н О В И Н К И.

права на львівському університеті. Вислідом вчорашньої наради була отся одностороння прийнята заява, яку нині окрема депутація вручила сенатові львівського університету. Заява звучить:

Супроти розширених вісток наче би дисциплінарне слідство з причини університетських подій з дня 19. с. м. вже скінчило ся і наче би крім переслуханих доси товаришів нікого більше зі студентів не мало ся вже переслухувати — і

супроти кольпортованої прасою віетки, наче би до сих товаришів мало ся приложити найострійші дисциплінарні міри —

підписані звертають ся до сенату, як верховної влади зі слідуною заявою:

Всі підписані брали участь у вічу, що відбуло ся дня 19. падолиста с. р. о 12. год. в полудне на університеті і в виду того домагають ся, аби й проти них розпочало ся дисциплінарне слідство, бо не можуть ніяким способом допустити і не допустять до сего, щоби одиниці, товариші цілком не більше від других товаришів в справі заангажовані, мали відвічати за се, що поповнив загал і за що загал тільки може відвічати і хоче відвічати.

У Львові, дня 24. падолиста 1901.

(Слідує 420 підписів).

Д О П И С Ь

3 Відня.

(Віче віденських Русинів в справі основи українського університету у Львові).

В четвер дня 21. падолиста відбуло ся в просторій салі будівничої пиварні (Budweiser Bierhalle, XI. Alserstrasse 59.) численне віче Русинів-Віденців, скликане академічною українською молодіжкою віденського університету. Збори числили з гістьми звиш 300 голов; з великим одушевленем і *однодушно* прийняли резолюцію, зовсім захожу із дотичною резолюцією львівської української молодіжки і домагане всеї української суспільности, іменно резолюцію основи нашої питомої Almae matris у Львові.

Крім того висказано своє велике обурення на шовіністичне і провокуюче поведене професорів: Твардовського, Фіалка та зазначено досадно одобрене і повну солідарність з поведенем нашої акад. молодіжки у Львові, що непохитно стоїть за тим всенародним домаганем і не подає ся перед терором безумної гакати серед професорської колегії. Із многих промов на тім поважнім вічу яло ся піднести кромі рефератів п. п. студентів: *Михайла Лозинського* і голови тов. *Січ* *Меленя* ще й радатора д-ра Олександра Кулачовського з признанем для бодрої академічної української молодіжки та вельми поважні промови наших послів: *Романчука*, *Барвінського* і *Шугуляка*, котрі взивали молодіж університетску доставити своєю науковою працею як найбільше число будучих українських доцентів, чим здійснене нашого бажання як найскорше приспішать ся. Кромі названих послів наших були ще присутні: П. Яворський, др. Коє, др. Гладишовський — Король і Василько чомусь не були. Кажуть, що були виїхали з Відня, але чей при такій важній нагоді, як віче що-до основи українського університету, личило послам хочби й найшильнійший виїзд відложити і не світити своєю неприявою. Про о. Мандичевського і не згадуємо, а прилюдно запитуємо пана Длужанського, які орудки спіяняли его, коломийського руского посла, що він не зводив почтати своєю появою віча віденських Русинів?

Честь тим більшу слідує висказати Полякови послови Ернестови Брайтерови за его щире спочуванє нашій справі, яке він в теплих словах висказав на вічу... навпаки цілій прочій польській гакаті в краю. Се і признали збори, нагороджуючи благородність посла і его славу річ грімкими оплесками.

Так серед загального і однодушного ентузіазму для початого і ухваленого діла закрито пізною добою се поважне віче, почім при звуках наших гимнів: «Ще не вмерла Україна» і «Не пора, не пора», деякі учасники опустили салю, а многі оставші засіли до дружного комерсу.

Учасник.

— **Календар.** Ві вторник: гр. кат. Иоана Золотоустого; рим. кат. Конрада. — В середу: гр. кат. Филипа; рим. кат. Вергілія.

— **3 Відня** пишуть нам: ВПреосв. Митрополит Андрій Шенцицький виїхав вже з Відня до Риму. В часі свого побуту у Відні на епископських конференціях старав ся пізнати тутешню віденську руску колонію і — як ми чули — відвідував видійших Русинів в їх домах. ВПреосвященный відвідав радників двору: Николу Левицького, бувшого посла Підляшецького, редактора «Вістника з. д.» д-ра Ол. Кулачовського, д-ра Бурачинського і інших. Із своїх личних стріч з ВПреосв. Архиреем віднесли всі віденські Русини як наймиліший незатерті вражіння тих визначних прикмет Архирея, про які стілько вже доводило ся читати по нашій пресі. Минувшої неділі відправив ВПреосв. Митрополит Архирейську Службу Божу в деркві св. Варвари в сослуженю усіх наших духовних віденських. Світлість того празника при великій участі вірних остане нам усе в тямці, як і хвилі побуту Архирея і Преосвященого епис. Чеховича серед нас тут на чужині.

Віденськ.

— **3 товариства «Львівський Боян».** На загальних зборах товариства дня 22. с. м. вибрано отсей Виділ: головою проф. Володимира Шухевича; заст. голови д-ра Івана Копача; діригентом проф. Ярослава Витовинського; діригенткою п-ну Марию Арданівну; заст. діригента Остана Людкевича; виділовими пп.: Павла Чайковського, Олександра Тисовського і Іларія Бодюркова; заступниками виділових пп.: Тадія Купчинського і Романа Ганічача. До контрольної комісії вибрано пп.: Володимира Кобриня, Максимовича і Зенона Сунка.

— **Віче в Чернівцях.** Заходом української молодіжки в Чернівцях відбуде ся в середу, дня 27. с. м. о год. 7½ вечером в салі «Народного Дому» ул. Петровича ч. 2. загальне віче в справі основи самостійного українського університету у Львові із ось яким дневним порядком: 1) Вступне слово і повитанє гостей, виголосить Лев Когут. 2) Справа самостійного українського університету у Львові у двох рефератах дд. Плятона Лушпинського і Василя Сімовича. За комітет: *Лев Когут, Андрій Сабат, Плятон Лушпинський, Панько Клим, Павло Шухевич.*

— **Голос на часі.** В 44. ч. Szkoła я вчитала, що на учительській конференції в Винниках ухвалено постарати ся о написанє руского підручника для вправ гімнастичних. До сего додаю, що потреба ще кілька інших підручників, котрі при добрій волі і охоті не один учитель потрафив би написати. Се є підручники до *каліграфії, рисунків, рахунків, педагогіки і дидактики*, конче потрібні до іспитів. — *Народна учителька.*

— **O sancta simplicitas!** «Gazeta narodowa» доносить, що поліція заборонила загальне віче академіків, яке мало відбути ся нині в справі руских демонстрацій на університеті, а заборонила з огляду на публичне безчеченство, бо коли би зійшли ся так різнородні елементи, то легко могло би прийти до немилых подій. Вкінці «Gaz. nar.» подає: «Ся заборона є о стілько раціональнішою, що треба радше успокоювати умі, як дразнити, аби тим скорше могли розпочати ся виклади на університеті». — І се смів писати той сам орган, що кинув каригідний ключ між польських академіків, аби Русинам не подавати руки. Де в вас консеквентність, панове з «Narodówk-i»! Засяйдісьте вітер, а тепер дрозжите перд бурею. Заборона віча певно не причинить ся до усноковня умів, але як-раз розогнить ще більше запалену іскру, а доказом сего може бути віче з дня 19. с. м. на університеті. Академічна молодіж знає заховати ся примірно, але жадає, аби і з нею так поводили ся. Тому дуже дивує нас, що намісник гр. Пінінський заявив окремішній депутації, що не може дозволити на віче і затвердив рішенє в сій справі поліції.

— **На вчорашнім вічу** рускої партії соціалістичної у Львові по довгих рефератах пп. Ганкевича, Гудеца і Вігика ухвалено між иньшим жадати самостійного руского університету у Львові.

— **Віче авскультантів** радило в суботу у Львові над своєю долею і вибрало двох делегатів на загальне віче авскультантів у Відні. Але на жаль, делегати не одержали відпустки, бо — як мав заявити президент суду др. Тхоржницький — «є навал роботи в суді!»

— **3 ц. к. Дирекції почт і телеграфів у Львові.** Замість дотеперішних почтових книжочок надана в наслідок розпорядження ц. к. міністерства торговлі з дня 24 липня с. р. ч. 74/28988 буде ся уживати нових книжочок почавши від 1. грудня с. р. Тих самих книжочок має ся також уживати від 1. січня 1902. до надавання переказів грошевих. Дотеперішних книжочок можна буде уживати в місяці грудня 1901. лише виключно до надавання переказів. Нові книжочки виготовлено в сей спосіб, що служать до копіюваня за-

писків, з котрих першовзір позістає в почтовім уряді.

— **3 адміністрації податків** одержуємо отсе оповіщенє що-до виложєня списів виборців управлєних до доповняючого вибору членів і заступників членів комісії оцінкової податку особисто-доходового для округу оцінкового міста Львова за літа 1902. до 1905. По мысли §. 184 закона з дня 25. жовтня 1896. В. з. д. ч. 220 подає ся до загальної відомости, що зачисленє податників податку особисто-доходового округу оцінкового міста Львова до поодиноких тіл виборчих по мысли §. 181 маючих ся утворити, зістало переведене і що дотичні списи виборців виложєні будуть до публичного перегляду в подавчій протоколі ц. к. Адміністрації податків у Львові (пл. Цлова ч. 1. поверх I) від години 9. до 1. передполуднем від 21. падолиста с. р. почавши через 8 днів т. є до включно 28. падолиста с. р. Евентуальні зажалєня против невластивого зачисленя податників до поодиноких тіл виборчих належить вносити в протягу виспе визначеного осмидневного речинця на руки підписаної власти вимірової; зажалєня ті не здержують однак дальших чинностей урядових, а іменно відбутя важних виборів. Право перегляду згаданих списів прислугує тільки особам до плаченя податку особисто-доходового в оцінковім окрузі Львів-місто обовязаним; виготовленє відписів і витягів не є дозволене, а евентуальні надужитя по мысли §. 246 покликаного закона будуть карані.

— **Обманьства при продажи меблів.** Задля застою у в сїх галузях торговлі властятелі менших складів меблів у Львові уживають всяких способів, аби продавати свої спорохнілі товари. Они винаймають квартири, меблюють їх та оголошують в дневниках, що там а там можна дешево набути меблі з причини виїзду властятеля. Легкодушні дають спіймати ся на сю штуку, і купують старі меблі за дорогі гроші та ще думають, що зробили «інтерес».

Над Опором.

Гей Опоре, гей Опоре,
Зродили тя наші гори,
Наші гори тя зродили,
Тай собі біди нажили.

Гей Опоре, гей Опоре,
Твоя струя ниву поре,
Ниву поре, підливає
Тай зарінокм засуває.

Гей Опоре, гей Опоре,
Добро наше несеш в море,
Наших гір зелені чуби,
А лишаєш голі зруби.

Ой лиши нам ниви, гори
Та неси все наше горе
Руске горе, руске лихо
Неси в море з филев тихо.

Най твоя вода, Опоре,
Нашу кривду переборе,
Нашу слабість най сполоче,
Най проміє наші очи.

Най підможе наші смили,
Щоб ми лихо перебили,
Щоб собі здобули долю,
Над Опором, над рікою.

L. L.

— **Процєс за „свинські розрухи в Оттині“** покінчив ся на днях в Станиславові засудом 24 обжалованих на кару в'язниці від тяжня до 6 місяців. Засуджені внесли зажалєне неважності.

— **Живцем згоріла.** Страшною смертю згинула селянка Євка Проців в Холові, повіта камінецького. Євка мала рака на лиці і та невилічима хвороба заставила єї зробити собі смерть в страшений спосіб. Она купила собі в Холові за 16 сотиків нафти, пішла відтак на поле на яких 1500 кроків далеко від хат, там облила нафтою одіж на собі, а відтак підпалила і в одній хвилі станула в поломіні. Заким люди прибігли до неї, она вже не жила.

— **Дефравдація в Будапешті,** якої допустив ся недавно Кечкемет, стає ся щораз інтереснійшою. Підозріне участі в дефравдації упало на кілька визначнійших личностей, а наслідком сего майже щоденно відбувають ся поєднки з редактурами часописий, що кинули се підозріне.

— **Родимці! Памятайте про будову руского театру у Львові!**

Телеграми.

Відень, 35. падолиста. В суботу пополудни відбула ся рада міністрів під проводом д-ра Кербера, в якій взяли участь всі члени кабінету.

Відень, 25. падолиста. Бюджетова комісія палати панів предложила справоздане о державних запомогах для населеня, навіщеного елементарними нещастями, в квоті 3 мільонів корон.

Оломуц, 25. падолиста. Дня 15. грудня відбуде ся ту 25 чеських зборів в справі університету на Моравії. Крім того має ся вивати всіх Чехів, *аби полагоджували всі закупки на Свята лише у Чехів.*

Петербург, 25. падолиста. Стан здоровля гр. Толстога є безнадійний.

Мадрид, 25. падолиста. В Барцельоні студенти напали на редакцію одної з часописий, що замістила проти них статю.

Йоганесбург, 25. падолиста. Воєнний суд засудив бургера Вернека на смерть за те, що наклонював Бурів до присяги нейтральности.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.
Небувала, сензаційна програма!
від 16. до 30. падолиста 1901.

При співучасті військової музики С.О. и. п.

- 1) Const. Marlos, уривитель в воздує і подорож на орлі.
- 2) Frères Carangeot, народисти танцю tourbillon.
- 3) Les trois Jarry, музикальні ексцентрики.
- 4) Rose d' Arkansas, сецесіоністична дансерка.
- 5) Halley and Curt, незрівнані акробати.
- 6) Орхестра і режисмограф.
- 7) Александер Trebitsch, гуморист.
- 8) Mahomeda, американська ілюзійна.
- 9) Valerien Saint-Cyr, імітатор женщин.
- 10) Лі-іпуті.

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і свята два представлення. Шо пятниці High Life представлене. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекційна комісія

студентів філософічного виділу львівського університету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібним інструкторів і домових учителів. — Усні зголошення приймають члени комісії щоденно (навіть в неділі і свята) на університеті (І п. Сала VIII) межи 12 год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософічного виділу, Львів, Університет.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,
яко гарна прикраса комнат і
Картини: Верещагіна, Шевченко в доміні і Сластьона, Шевченкова могила.
Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Др. Александер Богдан Кулачковский,
субститут надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в кримінальних справах у Відні, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

єдинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будишки і всі предмети движими против огневих шкід.

„Дністер“ припоручили Преосвящ. Ординарияти Всєч. Духовенству і вірним всіх трєх Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540 кор. 11 сот.	} разом 520.406 кор. 65 сот.
Резерва премії	171.942 " "	
Резерва спеціальна	6.000 " "	
Фонд емеритальний	30.924 " 54 "	

Тарифи „Дністра“ умірновані. Надвишка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премії.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпроблемно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк кравчий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлях, Загірцях, Городку і Богородчанях.

НА ЖИТЕ треба обезпечитись тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публічні добродійні цілі; поліси і квіти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агенцій „Дністра“. Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії.

Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції „Дністра“.

ВІД ОГНЮ ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО В „ДНІСТЕР“.

НА ЖИТЕ ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО ЧЕРЕЗ „ДНІСТЕР“.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий цісям часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
1:35	6:10	з Кракова, Берлина, Варшави	Відня	6:25	до Станиславова, Підвисокого, Потуптор	до Підволочиска (Київа)	Бродів дв. головний
	6:20	з Чернівців, Іцкан, Галицького, Гусятина		6:30	до Львовичів	дв. Підзамче	
	6:46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.		6:43	до Лавочного (Мункача, Пешту)	Борислава	
	7:45	з Янова		6:55	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина		
	7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8:30	до Станиславова, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)		
	8:00	на дв. головний		8:40	до Янова		
	8:10	з Лавочного (Пешту) Калуща, Сянока		9:00	до Підволочиска, Бродів, Гусятина дв. Підзамче		
	8:15	з Сокаля, Рави рускої		9:15	до Янова		
	8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина		9:25	до Станиславова, Бродів, Гусятина дв. Підзамче		
	11:45	з Ряшова, Любачова, Самбора		9:42	до Станиславова, Бродів, Гусятина дв. Підзамче		
	11:55	зі Станиславова (Керемеза, Потуптор)		10:20	до Сокаля, Белця, Рави рускої і Любачова		
	12:55	з Янова		10:25	до Чернівців		
	1:10	зі Скольного, Калуща, Хирова	з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята		
	3:14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята		
	4:40	з Самбора, Борислава, Стрия		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
2:20	5:11	з Підволочиска (Київа) Бродів на дв. Підзамче		3:15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.		
2:35	5:35	на дв. голов.		3:26	до Брухович щод. від 16. мая до 15. вер.		
	5:50	з Кракова		3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова		
1:45	5:40	з Чернівців, Іцкан					
	6:00	з Сокаля, Белця і Любачова					
Ніч							
	7:36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		12:45	6:10	до Станиславова	
	8:50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.			6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9:41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно			6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 щоденно	
	9:20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)			6:35	до Лавочного (Пешту) Калуща, Хирова	
	8:40	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розадова			7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний	
2:31	9:50	з Чернівців, Букарешту,			7:32	дворець Підзамче	
12:15	9:40	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуща			7:25	до Сокаля і Рави рускої	
	10:20	з Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Підзамче			7:52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)	
	10:02	на дв. голов.			9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня	
	3:45	з Підволочиска Ковачивець на дв. Підзамче			10:30	до Чернівців і Іцкан	
	3:35	на дворець головний			11:00	до Кракова, Відня, Варшави	
					11:10	до Підволочиска, Бродів дв. головний	
					11:32	дв. Підзамче	
					4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
					4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод.	

ЗНАЙМА: Ціся цілє чекать ся від 6 годин вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский рівнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — В місті видають білети Ізди; Звичайні білети агенції часописий Ст. І. Соколовского в пасажі Гавсманна ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі інші, звідси, ізготовлені провідники, розклади Ізди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Гусарів ч. 5. в подвір'ю, сходи П. двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення
провізії або конітів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі
денним не числячи ніякої
провізії.